

Әдәбиятта һәм
сәнгатьтә
Жәлил образы.

Башкарды: Гарифуллина Э.Ф.

A black and white portrait of a man with short dark hair, wearing a suit jacket, white shirt, and dark tie. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression.

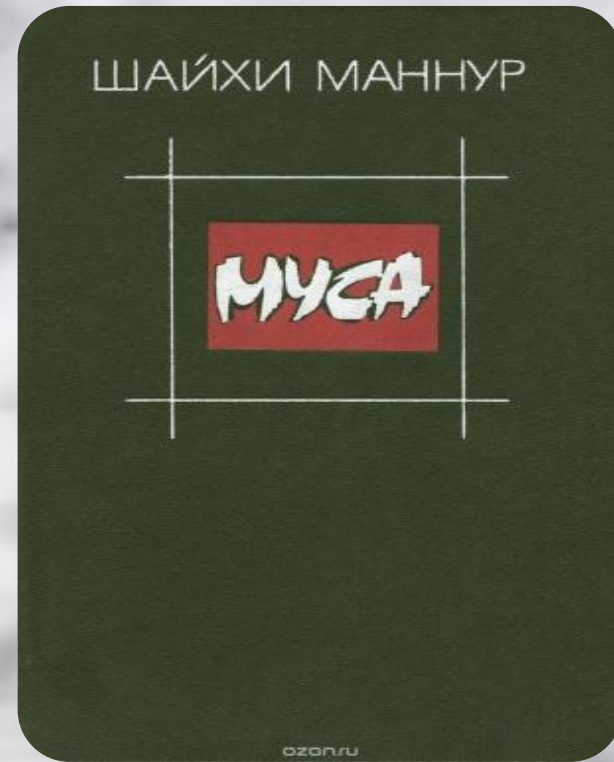
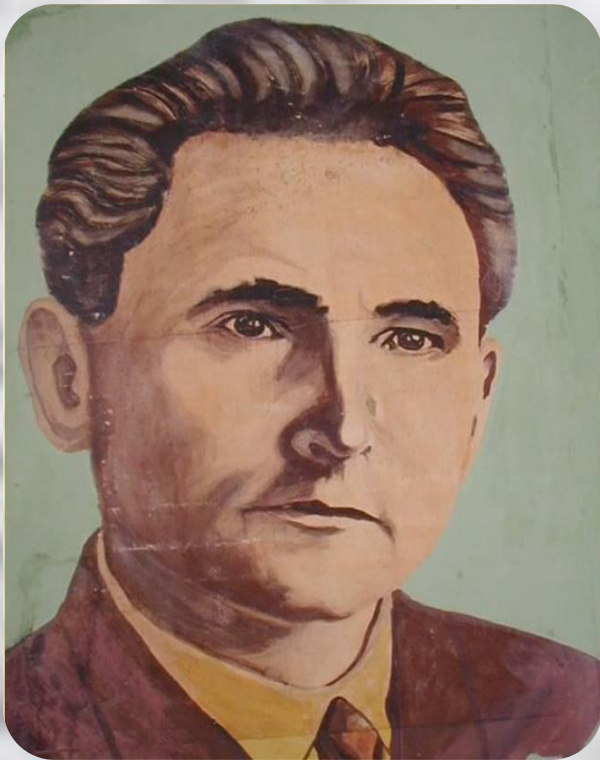
*Батыр үлә, үлмәс ат алып,
Батырлыklar белән макталып,
Исмең калсын, үзең үлсәң дә,
Тарихларда укып ятларлык.*

Муса Жәлил.

**Батыр үлә,
үлмәс ат алын...**

Жәлил образы прозада

Ш.Маннур “Муса” романы.
1959-1965 нче еллар.

Жәлил образы прозада

Шәйхи Маннур бу күләмле романында герой шагыйрь Муса Жәлил образын төрле ситуацияләрдә киң планда ачып, аны фашизм белән килешмәүчән көрәшчел, нык рухлы солдат, талантлы шагыйрь булып житлегү юлларын да сәнгать чаралары ярдәмендә күрсәтә алды.

Жәлил образы прозада

Г.Әпсәләмов “Агыла болыт”
романы. 1977 нче ел.

Жәлил образы прозада

Әнвәр Давыдов “Муса абый” повесте.

Әнвәр Давыдов — чагыштырмача кыска гомере эчендә бай әдәби мирас калдырган шагыйрь. Үзе исән чагында татар һәм рус телләрендә аның егерме өч шигъри жыентыгы һәм Муса Жәлилгә багышланган документаль повеһте басылып чыга.

Жәлил истәлекләрдә

- Гази Кашшаф ”Муса Жәлил” һәм “Муса Жәлил турында истәлекләр”
- М.Максуд ”Сагынган минутларда”
- Рафаэль Мостафин ”Герой шагыйрь эзләре буйлап”, “Өзелгән жыр эзеннән”

Жәлил образы поэзиядә.

Х.Туфан “Һәйкәл урынында уйланулар”,

С.Хәким “Торыгыз,Мусалар!”,

Р.Фәйзуллин ”Бердәнбер юл түгел тормышта...”

Г. Моратовның “Жәлил һәйкәле янында уйлану”

Р.Зәйдуллин “Жәлил кояшы”,

И.Юзеев “Читләрнең үз бәясе”шигыре, ”Сынау” поэмасы

С.Агиш ”Якташлар”

Ж.Молдагаев ”Жыр турында жыр”

Ю.Корольков ”Кырык үлем аша”

Б.Ваһапзадә “Канатлы жырлар”

Жәлил образы драматургиядә

- “Муса Жәлил” драмасы - Нәкый Исәнбәт
- “Үлмәс жыр” драмасы – Риза Ишморат
- “Моңлы бер жыр” драмасы – Туфан Миңнуллин
- «Жәлил» операсы – Нәжип Жиһанов музыкасы, Әхмәт Фәйзи либреттосы

"Монлы бер жыр" спектакленнән күренеш. Муса-Ренат Тажетдинов Ана-Р. Жибаншина

Г.Камал исемендәге Татар Дәүләт академия театры.
Т.Миңнуллинның "Моңлы бер жыр" драмасыннан күренешләр

Жәлил образы музыкада

Государственный оркестр
Ленина Академический

Большой театр Союза ССР

ФИЛИАЛ — Пушкинская ул., 6 тел. 5 9-85-22

ПРЕМЬЕРА

Пятница **19** и воскресенье **28** (вечер) июня 1959 г.

Н. ЖИГАНОВ

ДЖАЛ ИЛЬ

Опера в 7 картинах
Либретто А. Фабри, Парид Г. Ферри и Р. Хисанова

МУЗЫКА ДЖАЛ ИЛЬ ПОЭТ	М. Д. Ишбулатов
ЖЕНА ВОСТА	Н. И. Поляков, Н. П. Соколова
ЖУРИДАК ПРОДЕВИК	А. Ф. Ведерников, Н. Ф. Щогольнов, А. А. Эзен

Жәлил образы музыкада

- “Жәлил йолдызлары” Ж.Фәйзи музыкасы, Ә. Сәләхетдинов сүзләре;
- “Муса” Ж.Фәйзи музыкасы, С.Хәким сүзләре;
- “Торыгыз, Мусалар” Р. Яхин музыкасы, С.Хәким сүзләре;
- “Муса Жәлил турында легенда” Ә.Шәрәфетдинов музыкасы, Х. Камалов сүзләре;
- “Яшь жәлилчеләр жыры” Р.Яхин музыкасы, М. Хөсәен сүзләре һ.б.

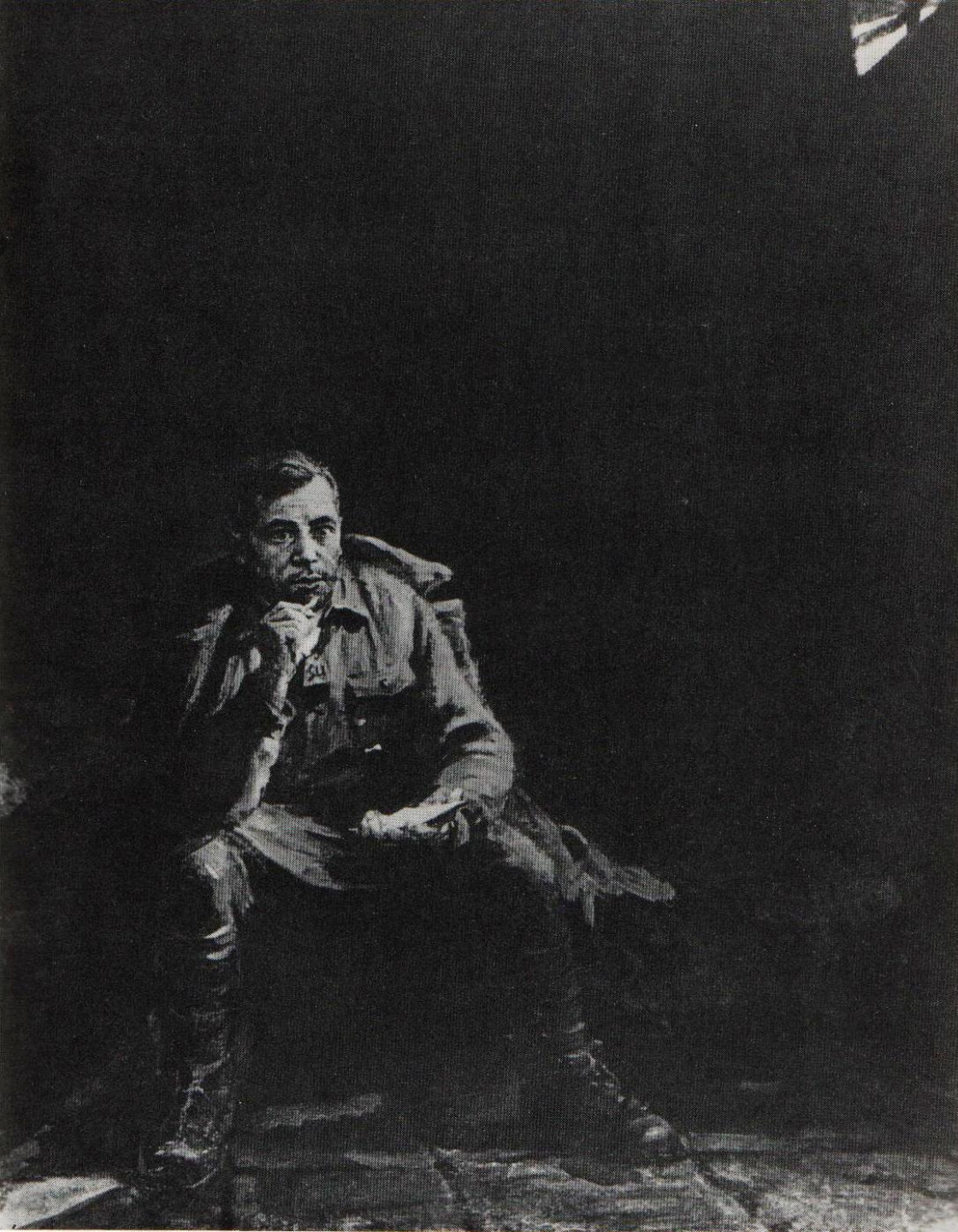
Муса Жәлил турындагы кинофильмнар

- «Кызыл ромашка» - телевизион фильм, Эрих Мильшта (Мюллер) сценарие;
- «Моабит дәфтәре» - нәфис фильм, «Ленфильм» студиясе. Сценарий авторлары – Владимир Григорье, Эдгар Дубровский, Сергей Махмудбеков;
- «Тормыш – жыр» - Казан киностудиясе.

Жәлил образы рәсем сәнгатендә

Х. Якупов "Хөкем алдыннан".
1954 нче ел.

Харис
Якупов.
“Зинданда”
1957нче ел

Әмир
Вәлиәхмәтов.
“Герой
шагыйрь
Муса Жәлил ”

Васил
Маликов.
“Муса
Жәлил”

Ю.В.Ряховский. "Муса на фронте"

Валерий Скобеев (1938) “Жәлилнең лирик портреты”

Жәлил образы сынлы
сәнгатьтә

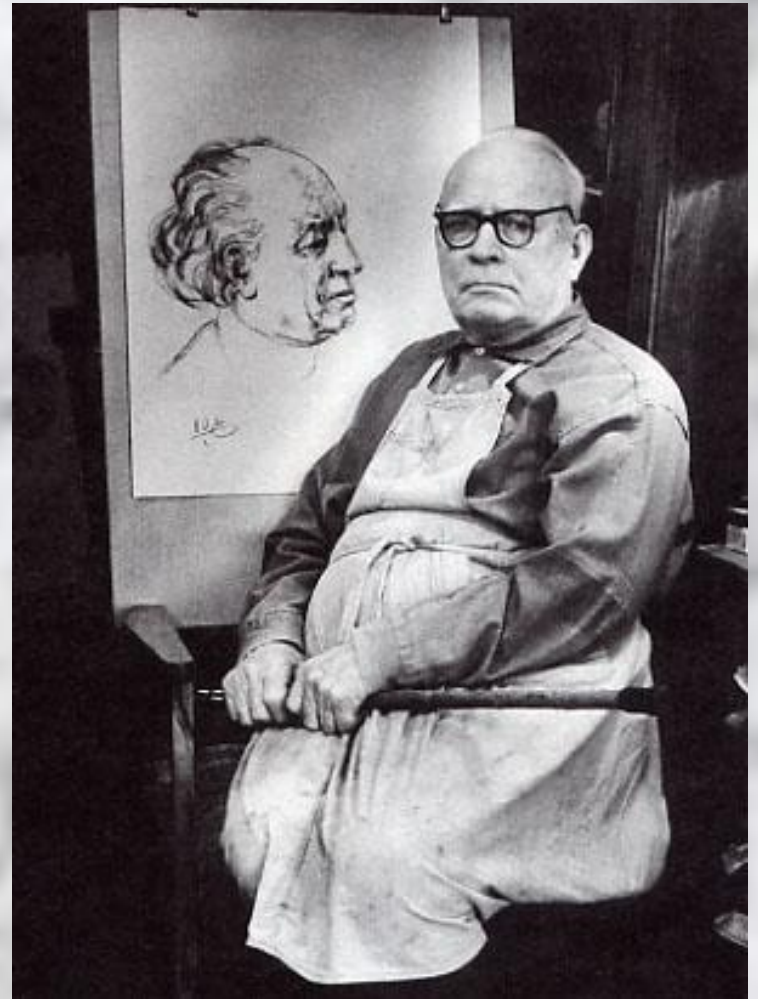
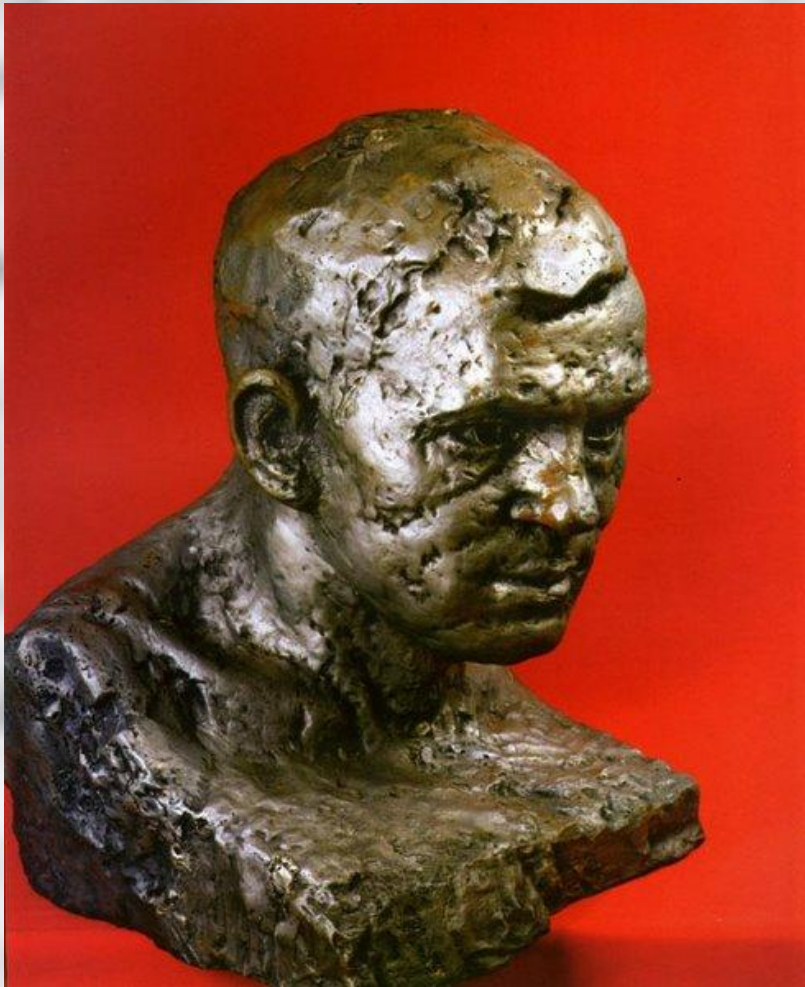
Васил Маликов (1924-1992)
«Муса Жәлил» скульптурасы

Муса
Жәлилнең
мәрмәр
бюсты.
Скульпторы-
Бакый
Урманче.

Бакый Урманче (1897-1990)

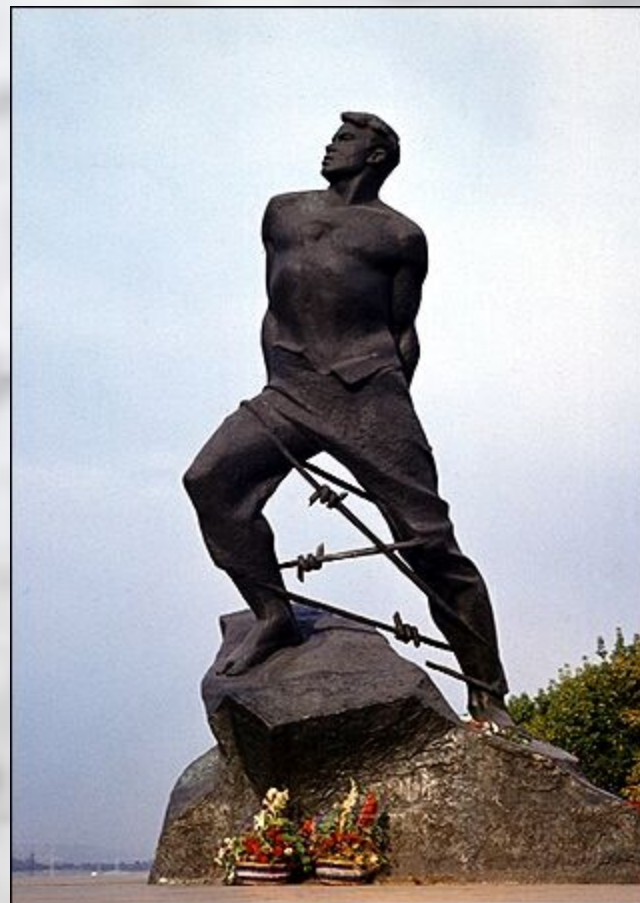

В. Цегаль.
“Герой
шагыйрь М.
Жәлил” 1966
нчы ел

Муса Жәлилгә куелган һәйкәлләр

1966нчы елның 3 нче ноябрәндә ачыла.
Авторлары – скульптор В.Е.Цегаль,
архитектор Л.Голубовский

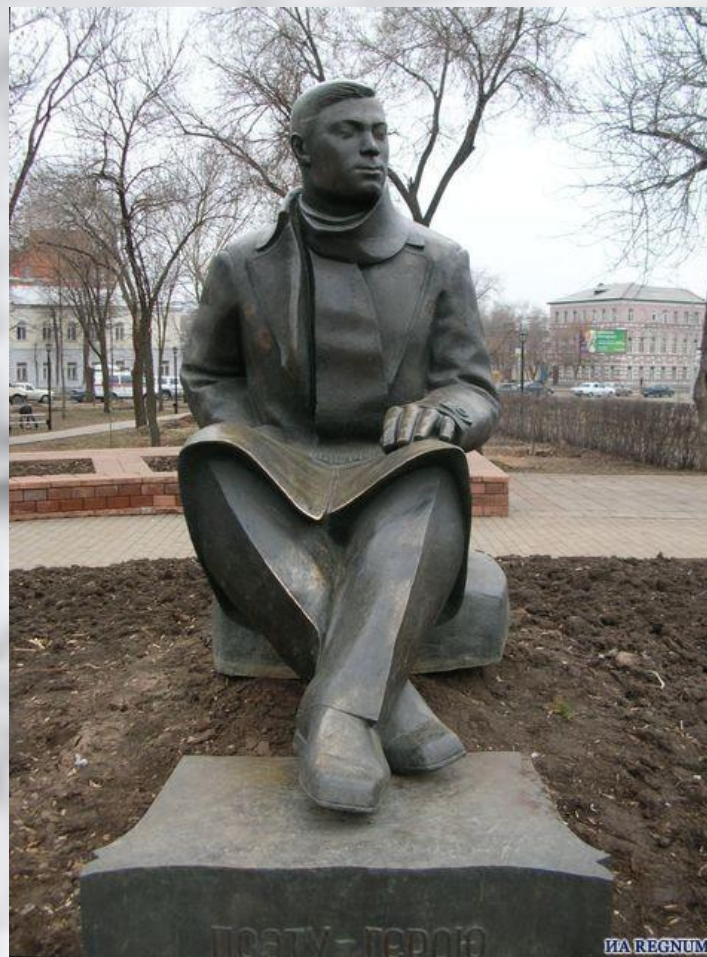
Мәскәүдә

Санкт-Петербуртта

Оренбургта

Нижневартовск шәһәрәндә

Түбән Камада

Чаллыда

**1966 нчы елда Югославиядәге Пула шәһәрненең
“Ульяник” судоверфендә төзелгән теплоход
Муса Жәлил исемен йөртә**

